Sint Lucas Tijdschrift

INHOUD

Nr 4 - 1984

Wachten op Zijn komst

Mensen zijn wachtende wezens. Ze wachten op de trein, op de geboorte van een kind, op een vriend. Ze doen dat in de stellige hoop dat hun wachten beloond zal worden. Daarom wachten ze met vertrouwen: in de uurregeling, in biologische processen, in een afspraak. Zonder dat vertrouwen is geen menselijk leven mogelijk. Ze rekenen ermee dat iets zal gebeuren zoals verwacht. Gebeurt het toch niet, dan worden ze ongeduldig, dikwijls radeloos, bijwijlen angstig: «Zou er iets gebeurd zijn?», vragen ze zich dan af, waarbij dat «iets» betrekking heeft op een mogelijke tegenslag die in hun wachten niet voorzien maar wel vaag gevreesd was.

Er zijn ook mensen die wachten op God. Ze zien uit naar Zijn komst, omdat Hij de vervulling zal brengen van hun diepste verlangens. En God, die weet wat er in de mens omgaat, Hij die de zijnen kent, Hij komt. Maria heeft Hem ontvangen en zij werd zijn moeder, de Doper heeft Hem gezien en hij werd zijn voorloper, Simon Petrus en de leerlingen hebben Hem ontmoet en zij werden zijn getuigen. Maar ook de Farizeeën en de overheden hebben Hem gezien en toch hebben zij Hem niet herkend. Waarom de enen wel, en de anderen niet? Omdat Maria, de Doper en de leerlingen Hem verwachtten in ontvankelijkheid, de Farizeeën daarentegen met hun vooroordelen: «Van deze man weten wij waar hij vandaan is; wanneer echter de Messias komt, weet geen mens waar Hij vandaan komt». Maria sprak haar **fiat,** de Doper getuigde dat Hij groter was dan hijzelf en de leerlingen geloofden dat de man uit Nazaret de Messias was. De Farizeeën wezen Hem af, de leerlingen ontvingen Hem.

Zo was het «in die dagen», zo zal het zijn tot het einde der tijden. God openbaart zich niet in verblindende goddelijkheid die ons verplettert, maar in stille menselijkheid die nodigt tot gemeenschap. God die «in de hemel woont» is dezelfde die toeft onder ons.

Zalig Kerstfeest.

P. Van Roy s.j.

Congrès F.I.A.M.C. 1986

Buenos Aires 8-12 augustus 1986

De Internationale Federatie van de Katholieke Geneesherenverenigingen congresseert te Buenos-Aires, Argentinië.

Programma:

Vrijdag 8 augustus

09 u 00 tot 11 u 00	ontvangst congressisten
12 u 00	eucharistieviering
16 u 00	openingsplechtigheid
17 u 00	beoefenen van de geneeskunde in de verschillende landen
21 u 00	orgelconcert door Meester Sciolli

zaterdag 9 augustus

8 u 30	eucharistieviering
9 u 30 tot 12 u 30	«GENETISCHE MANIPULATIE»
	— microgenetisch
	— prenatale diagnose van misvormingen
	— eigenlijke genetische manipulatie
	— ethiek van de genetische manipulatie
15 u 00	Conferentie
16 u 00 tot 18 u 00	Mededelingen over genetische manipulatie
18 u 00	Besluiten
21 u 00	Schouwburg

Zondag 10 augustus

9 u 00	de Internationale Federatie vergadert
12 u 00	eucharistieviering te Lujan

Maandag 11 augustus

8 u 30	eucharistieviering
9 u 30 à 12 u 30	EUTHANASIE
	— waarde van het menselijk leven
	— de christen en het lijden
	— gebruik van analgetica
	— geneesmiddelen al dan niet, in verhouding met erge ziekten
	— euthanasie en terminaal lijden
	— euthanasie bij misvormingen
15 u 00	Conferentie

16 u 00 tot 18 u 00	mededelingen over euthanasie
18 u 00	besluiten
21 u 00	tango-concert

dinsdag 12 augustus

8 u 30	eucharistieviering
9 u 30 à 12 u 30	ETHIEK en STUDENTENGENEESKUNDE
15 u 00	conferentie
16 u 00 tot 18 u 00	mededelingen van ethiek en studentengeneeskunde
18 u 00	samenkomst van het Wereld - Directie-Comité
21 u 00	slotbanket

Het congres gaat door in de Nationale Academie voor Geneeskunde— Academie voor Geneeskunde
Avenida Las Heras — Buenos Aires

Secretariaat van het Congres
Avenida Santa Fé 3329, 1ste verdieping
1425 Buenos Aires Tél. 821.1853

Migranten in België (1.2.3.)

De migratie in België is ontstaan na WO I wanneer in de Limburgse steenkoolmijnen Poolse en Italiaanse arbeiders worden aangetrokken om er het ongezonde, ondergrondse werk te doen. Er is 'n behoorlijke opvang met eigen mijncité's, — scholen en medische begeleiding.

In 1936 heerst er overal in Europa economische crisis, wat leidt tot beperking van de immigratie en wat later tot WO II. Na de oorlog blijven zo'n 45.000 duitse krijgsgevangenen in de koolmijnen werken doch die worden in 1947 teruggestuurd en vervangen door kontingenten Italiaanse arbeiders.

Wanneer in 1956 de mijnramp van Marcinelle zich voordoet (vooral italiaanse slachtoffers) wordt de italiaanse regering wat moeilijker en kijkt het Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling uit naar andere goedkope arbeidskrachten, welke worden gevonden in de landen van de Middellandse Zee: eerst Spanje en Griekenland, nadien ook Turkije, Marokko, Algerije, Tunesië. We zijn ondertussen aan de economische bloei van de jaren zestig toe.

Jammer genoeg lopen in 1970 de «golden sixties» ten einde en volgt in 1972 het fameuze olie-embargo, waarbij ons Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling genoopt is de kraan van de migratie dicht te draaien, wat tenslotte uitloopt op 'n totale migratiestop in Augustus 1974 (om 'n idee te hebben van de omvang van de migratiebeweging: op dat ogenblik stond er in Turkije een wachtende file van 1.400.000 kandidaat-migranten).

De aangroei (4.5.6.) nadien — bij de gastarbeiders) gebeurt alleen nog door gezinshereniging en nataliteit. [er is wel geen beperking op de EG-onderdanen (± 530.000 in aantal in 1983) en ook hooggeschoolde technici uit de USA of Japan kunnen nog het Rijk binnen].

De migranten kwamen naar hier uit bittere noodzaak om te overleven en om hun familie in het thuisland in stand te houden.

Eerst kwamen de mannen twee jaar werken met 'n B vergunning (7); ze waren alleen en zochten met dorpsgenoten de kleinere, goedkope (= verkrotte) woningen op, welke ze vonden in de eind-19e eeuwse afgedankte arbeiderswoningen, in de beluiken van de grote steden (cfr. Gent: rond Beestenmarkt — Muidepoort — Brugse poort).

Na twee jaar volgde de A vergunning (onbeperkte duur en sector 8) en kwam het gezin over, waardoor de aanvankelijk nog voldoende leefruimte vlug te klein werd en onhygiënisch, om maar niet te spreken van de lawaaihinder vb. als de baby 's nachts huilt van de oorpijn...

Hier vind ik het passend even hulde te brengen aan het pionierswerk van mijn vroegere professor van Hygiëne Dr. A. Van Meirhaeghe in de beginjaren van de immigratie te Gent (9. 10).

Door hun afkomst uit plattelandsdorpen zoeken ze, gewoon uit etnisch-sociale behoefte, samen te wonen in bepaalde wijken, waardoor dan de zgn. «migrantenbuurten» zijn ontstaan met eigen winkeltjes en eethuisjes: dit zijn geen ghettos maar «dorpen in de stad» en dat brengt wel sfeer en gezelligheid mee, iets wat onze grote steden best kunnen gebruiken.

Ook in diezelfde buurten gaan hun kinderen (11) naar school, zodat gemakkelijk concentraties boven de 80% ontstaan: de zogeheten «migrantenscholen» (12).

Het spreekt bijna vanzelf dat die kinderen met ernstige leerproblemen te kampen hebben: hun ouders zijn immers zelf ongeschoold (als de moeder analfabeet is, is de moedertaal navenant) en tonen dikwijls weinig interesse voor de schoolresultaten; er is ook de veelal gebrekkige studeerruimte gezien de kleine behuizing en de gewoonte alles in één plaats te laten gebeuren: eten — TV-kijken — vrienden ontvangen — baby verzorgen, om maar te zwijgen over de dikwijls gebrekkige verlichting.

Dit alles brengt met zich mee dat de kinderen nogal wat achterstand op school (13) oplopen en zo, mede door toedoen van de huidige economische crisis, er 'n kansarme jeugd is ontstaan.

Deze tweede generatie is des te ongelukkiger gezien ze door verschil in afkomst tussen twee kulturen/gemeenschappen terecht komt; er is enerzijds hun gebrekkige moedertaal, de fragmentaire thuiskultuur en de vervreemding van de familie in het thuisland; anderzijds is er de gebrekkige tweede taal, het gemiste of indien toch het lage diploma en de geringe kans te worden opgenomen in de lokale jeugdclubs — ik vermeld hier toch graag het werk geleverd door S.G.O.V. (14) met hun jeugdclub EL PASO te Gent.

In dit gebrek aan kansen en integratiemodelijkheden schuilt toch 'n zeker gevaar voor de toekomst: ook omdat ze minder gelovig — minder godsdienstig pratikerend zijn (godsdienst stabiliseert en brengt rust, geeft 'n houvast in moeilijke tijden), zullen ze vlugger en heftiger dan de eerste generatie reageren op uitingen van racisme. Gelukkig is dit laatste reeds wettelijk (15) beteugeld, alhoewel plagerijen meestal moeilijk te bewijzen vallen.

Gelukkig zijn de migranten traditioneel gastvrije, goedaardige mensen die in de Koran geloven die hen voorhoudt — zoals in onze godsdienst trouwens: er is één God en daar zijn wij allen kinderen van en bijgevolg broeders (16).

Gelukkig zijn er bij ons mensen die daarin geloven en dit in de praktijk hebben omgezet als onthaal- en integratiestimulerende dienst: naast de benevole vrijwilligers en de toegewijde aangestelden die zich voor dat werk inzetten (17), waarvoor mijn eresaluut, vermeld ik voor het Vlaams Gewest: Het Vlaams overlegcomité Opbouwwerk Migranten (VOCOM), welke vooral ijvert voor gemeentestemrecht, en de meer recente (1982) opgerichte Vlaamse Hoge Raad voor Migratie onder het patronaat van Minister Rika Steyaert (Gezin en leefmilieu); voor het franstalige Gewest is er Le Conseil consultatif des Immigrés de la Communauté Française (C.C.I.C.F.).

Wat de gezondheidszorg van de migranten betreft kan ik uit mijn nu 15-jarige praktijk-met-die-mensen dit resumeren: Er is 'n grotere perinatale sterfte; de kinderen zijn frekwenter ziek (vooral gastrointestinaal en bovenste luchtwegen) vermoedelijk door onvolwaardige voeding en gebrek aan slaap (= minder weerstand); bij de volwassenen staan op de voorgrond als ziekteverwekkers: STRESS en HEIMWEE, wat zich vooral uit als gastroduodenaal ulcus bij de man en gastritis en hypochondrie bij de vrouw: door de daarbij weinig benijdenswaardige positie van de Moslim-vrouw is er bij hen ook nogal wat miskende of latente neurotische depressie aanwezig.

Door gebrekkige hygiëne is huidschimmel (atleetvoetpytiriasis versicolor) en furonculosis nogal frekwent; Tuberkylosë is driemaal frekwenter; ze zijn ook frekwenter het slachtoffer van arbeidsongevallen wegens taalproblemen en geringe of afwezige schoolse kennis, wat zich uit in 'n bradypsychisme met vertraagde reactie.

Tenslotte is er het seronegatieve reuma, zowel bij de jongere (20-30 jaar) als bij oudere mensen; maar dat zal wel aan ons weer liggen...

Tot slot zou ik nog het struikelblok (18) van het zgn. «profiteren van de sociale zekerheid» vanwege de migranten willen opruimen. Het volgende weze toch duidelijk:

1. Er wordt op hun loon of vervangingsinkomen daarvoor afgehouden.
2. Als ze pensioengeld krijgen, is dat heel wat minder dan 'n Belg (19).
3. Van de totale werkloze populatie zijn er maar 6 % gastarbeiders; wie zou — bij 'n totale re-migratie — de nog op 'n vuile, onderbetaalde job werkende migranten vervangen?
4. Het is toch hun schuld niet dat er overal in de geïndustrialiseerde wereld economische crisis heerst.
5. Is het niet normaal dat arme mensen door ons super sociale - zekerheidssysteem worden aangetrokken als sukkelaars door 'n goudader? Wat zouden wij doen indien onze familie door honger en dood wordt bedreigd?
6. Liever nog 'n te ver geëvolueerde sociale zekerheid dan 'n monsterbegroting voor bewapening.
7. Het meegenieten van onze sociale zekerheid, het zelf weinig verbruiken en 'n groot deel opsturen naar de achtergebleven arme familie is m.i. de meest efficiënte ontwikkelingshulp; er is immers geen bijkomende, geldopslorpende administratie.

Dr. Marcus Haenebalcke.

Voetnoten.

(1) Definitie Gast-arbeider (internationale Arbeidscode): «een persoon die van een land naar het andere uitwijkt om er arbeid in loondienst te verrichten. Deze werknemer — meestal ongeschoold — is afkomstig uit laag-geïndustrialiseerde landen met grote werkloosheid en lage lonen en wordt — alléén of met zijn eventueel gezin — aangetrokken door de werkgelegenheid en hogere lonen van de hoog-geïndustrialiseerde landen om daar enige tijd te komen werken, zonder zich in eerste instantie in die landen blijvend te willen vestigen.»
(2) Er zijn in België nog andere vreemdelingen dan de hierboven gedefinieerde gastarbeiders: nl. zigeuners, buitenlandse studenten, ambassade- en consulatenpersoneel, Benelux-onderdanen enz.
(3) In deze verhandeling gaat het vooral over de migrerende gastarbeiders en hun gezin — ook migranten genoemd.
(4) Vreemde arbeiders: 1947: 160.000; 1970: 225.000;
1977: 247.000; nadien stagnatie.

(5) Totale vreemde bevolding: 1947: 367.619 (5.31) 1970: 696.282; 1983: 891.244 (9.04%) o.a.: Italianen: 280.000; Marokkanen: 105.000; Turken: 64.000; Spanjaarden: 58.000; Grieken: 21.000; Algerijnen: 11.000; Portugezen: 10.500; Polen: 7.500; Tunesiërs: 7.000.
(6) Aangroei per gewest (1982):
Vlaanderen: eigen + 5.987; Vreemd + 5.062; Totaal + 11.049
Wallonië: eigen – 7.176; Vreemd + 4.993; Totaal – 2.183
Brussel: eigen – 5.291; Vreemd + 4.301; Totaal – 990
(7) *B-vergunning:* eerste jaar: zelfde patroon;
tweede jaar: zelfde sector.
Ze hadden natuurlijk ook 'n verblijfsvergunning: legaal, na 5 jaar verblijf toestemming tot definitieve vestiging; illegaal, met toeristenpaspoort (3 maand geldig) en dan ondergedoken in 't zwart werken. In 1972-73 werden zo'n ± 15.000 illegalen nog gelegaliseerd.
(8) Vooral in volgende sectoren: Textiel - metaal - mijnen (dalend) - bouw - horeca - en als manoeuver in kleine bedrijven; deze laatste hebben de trieste reputatie van de meeste misbruiken qua uren en lonen.
(9) Onder het voorzitterschap van Prof. Dr. Ped. Albert Van Meirhaeghe (R.U.G.) werden drie internationale colloquia gehouden over migranten en gezondheidszorg: 1964: Bad Nauheim; 1965: Diano Marina; 1973: Algiers.
(10) Enkele cijfers betreffende woonkomfort:
leefruimte: 1/2 dit van de Belg; woningen + toilet; 1/4; + bad/douche (1/6 algerijn, 1/8 turk, 1/15 marokkaan; + verwarming: 1/10 behoorlijk; meestal ongezond en gevaarlijk: mazoutvuur.
(11) Gemiddeld aantal kinderen/gezin:
Vreemdelingen: 2,2; gastarbeiders: 3,5; Belgen: 1,87.
(12) In Gent: 5, waarvan 4 à 100%; ook in Antwerpen en Limburg.
(13) Percentage overzitten in het Vlaams Basis Onderwijs:
1e leerjaar: 25% migranten t.o.v. 10% Vlamingen.
2e - 6e leerjaar: 40% migranten t.o.v. 10% Vlamingen.
Gevolg: weinig secondair onderwijs en zo ja: Beroeps (50%) en technisch (30%).
(14) S.G.O.V. = Samenlevingsopbouw Gastarbeiders - Oost-Vlaanderen, (gestart in 1978 — o.l.v. Leo Van Wymeersch, Kettingstraat, 8, Gent; EL PASO: Jeugdcentrum o.l.v. Didier Van Slycke, Phoenixstraat, 60, Gent.
(15) 30/7/1981: Wet tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenophobie ingegeven daden. Minister van Justitie: Ph. Moureaux.
(16) Op de vraag aan de Heer Jezus welke het grootste gebod is, antwoordde Hij: «Ge zult de Heer uw God beminnen uit geheel uw hart, uit geheel uw ziel en uit al uw krachten, en uw naasten gelijk u zelf».
(17) Voor het Gentse Regio vermeld ik graag: Cécile Mussche (PMS), Greet Dekesel, Agnès Verspeelt (Provinc. integratiecentrum) Maurice Marechal (IVe Directie) Herman Pillaert (priester-arbeider), Paulus Beckers (Pedag. centrum) J.P. Rossie en H. Taloen (Sted. Wijkcentra), de privé-initiatieven van het Woonfonds, De Buurt, De Poort/beraber, De Sleep, en last but not least de verpleegsters van het N.W.K. en hun tolk Anita Van Waeyenberghe.
(18) De steen des aanstoots en bron van racistische uitlatingen vanwege onze eigen kansarme bevolking.
(19) Gemiddelden: Belgische arbeiders: 12.205
Marokkanen: ± 10.000
Turken: ± 6.000
Dit wordt nog gehalveerd wanneer de migrant in het buitenland verblijft.

Slippery slope in reproduction(2): verglijding in de voortplanting. *

Dr. Jacques JANSSENS, Gent (B)

Op het terrein van de voortplanting zijn de katholieken in het defensief en van zodra de moralisten één vinger toegeven, nemen de wetenschapslui de ganse arm: men glijdt op het hellend vlak van de subjectiviteit, over de twijfel, om te eindigen met het negeren van elke morele betrokkenheid.

Reeds bij het verwekken van een nieuwe mens ziet met de verglijding (3).

Destijds procreatie: schepping van een menselijk subject; met zelfs het begrip «Dieu Créateur»: schepper van een mens naar zijn beeld en gelijkenis.

Thans reproductie: vermenigvuldigen van een standard object (cloning): dit object is zeer begeerd: KID -IVF enz. (Médecine du désir) of wegwerpobject: abortus en euthanasie.

Contraceptie is een persoonlijk, soms pijnlijk probleem. Voor de practicus verglijdt de praktijk tegenover de theorie, gelet op het filosofisch pluralisme van het cliënteel.

Doch de voorstaanders van vrije abortus gaan er fier op dat de contraceptie de voorloper is geweest van de liberalisatie van abortus: «om de opvattingen en ook de maatschappij te veranderen, moest men de mensen aanpakken langs de onderbuik» (6).

Abortus was oorspronkelijk een ultieme vorm van contraceptie; thans worden het embryo en de foetus beroofd van hun eigen menselijke waarde: «dergelijke cellulaire magma 's mogen dus de gezondheid (algemeen welzijn, UNO) niet storen. Experimenteren op embryo's is dan ook het logisch resultaat.

Euthanasie volgt uit het vorige negeren van elke menselijke waardigheid.

De mens heeft slechts betekenis als schakel in de totale mensenketting, die progresseert naar het ideale (Marxisme); de mens heeft slechts waarde door zijn relatie met de medemens (psycho-sociologen): dus de coma patiënt, de idioten, de dissidenten, mogen uitgeschakeld worden.

Men verglijdt van de passieve (toewijding) naar de actieve euthanasie (machtswellust) (5).

Kunstmatige inseminatie:

Homoinseminatie is verdedigbaar: het gaat inderdaad om een feitelijk koppel (fysische en psychische eenheid) en de vrucht van hun liefde is het vlees van hun vlees (zaad van de partner)

Hier bestaan dus de elementen van een normale procreatie zoals de bijbel het beschrijft. (2)
Persoonlijk zou ik, in die optiek, de in vitro fertilisatie met sperma van de echtgenoot verdedigen.

Heteroinseminatie (KID) komt sympathiek over: ongelukkig echtpaar wegens azoöspermie; droevig geval van zware erythroblastosis foetalis, gemakkelijk op te lossen door inseminatie met rhesus negatief donor-sperma.
Maar de bijbelse normen zijn niet geëerbiedigd en men verglijdt naar zwangerschap, jaren na de dood van de partner (4); bewust ongehuwd moederschap (BOM vrouw); bevalling in het lesbisch koppel en zelfs laparatomie (keizersnede?) bij de homo seksueel na abdominale embryo implantatie.

Prenatale diagnose is een ander voorbeeld van slippery slope. Als wetenschapper mag men de vraag stellen naar kosten - baten van dit onderzoek: amniospunctie en biopsie van de placenta villi zijn niet zonder gevaar voor moeder en kind.

Voor een christen, gaat het om een neutraal onderzoek, (diagnose) dat, misschien later, bepaalde afwijkingen zal helpen corrigeren in utero of behandelen van bij de geboorte (therapie).
De katholieke geneesheer moet zich niet verplicht achten een zwangerschapsonderbreking uit te voeren omdat hij een levenscompatiebele misvorming heeft ontdekt (metabolisme stoornissen, mongolisme, haemophilie enz.).
Eens de diagnose gesteld werd en aangezien de therapie nog niet bestaat, kan hij de bundel overmaken aan de ouders, welke dan vrij zijn hun beslissing door een derde te laten uitvoeren.
Indien een geneesheer de diagnose stelt van een niet geneesbaar carinoom, is hij, daardoor, niet verplicht over te gaan tot actieve euthanasie op bevel van de familie.

BESLUIT:
De meeste problemen die werden besproken ontstaan door het *niet overtuigd* zijn dat het embryo, de foetus, de immatuur en de pasgeborene van minder dan 3 dagen oud (Watson) een menselijke waarde hebben.
Zo ontstaat bij sommige moralisten een schizofrene houding (1).

— vóór de leefbaarheid van het kind, stellen ze dat de foetus recht heeft op een ideale fysische status; zonder zijn toezegging wordt hij vernietigd voor zijn opperste welzijn.
— Na de geboorte heeft ditzelfde kind, met dezelfde handicaps, recht op alle mogelijke lichamelijke, sociale en evangelische toewijding en zorgen.

Men handelt in de mist van de twijfel en in de nacht van de uterus: anderen, in deze eeuw, deden hetzelfde «Nacht und Nebel».

Commentaar bij de mededeling van professor Sureau (Parijs) (7)

Op het congres van Fatima (1984) was deze communicatie een steen in de kikkerpoel; zoals ook trouwens de visie van professor Anders (Groningen) over de hominisatie van de foetus.
In een prachtige taal en met grote eerlijkheid gaf de spreker zijn visie op: «Le gynécologue catholique et le diagnostic prénatal»: hij poneerde stellingen die m.i. niet pasten in het kader van dit «Congrès des Médecins Catholiques».

1. «Ma conviction est que le gynécologue catholique, particulièrement parce qu'il est catholique, doit éviter de se référer aux principes du dogme, je dirai de s'abriter derrière les règles générales, pour décider de sa conduite médicale.
   Il le doit aussi parce que le poids des arguments est singulièrement amoindri s'ils proviennent d'une autorité supérieure (p. 44).»

   Niet voldoende onderlegd in moraaltheologie voel ik toch aan dat men verglijdt van principiepenmoraal naar een situatiemoraal. Indien het goed gevormd geweten kan mee beslissen nopens een persoonlijke daad, zie ik niet goed in waar deze stelling kan fungeren nopens het al dan niet doden van een medemens.

   Indien de geneesheer niet meer beschermd wordt door algemene principes, wordt hij de knecht van het cliënteel (Le «malade» devient «consomateur»); de geneesheer wordt de «verdachte speelbal» van advokaten en opiniemakers (3).

2. Il est évident que la reconnaissance d'une anomalie ne saurait être séparée de son corollaire, l'intérruption de grossesse (p. 35).

   Zoals ik in mijn communicatie stelde volstaat het niet dat de geneesheer een ongeneeslijk carcinoma diagnosticeert, om hem meteen te dwingen tot actieve euthanasie.

   Men poneert met reden dat het een schande is, de zwangerschapsonderbreking verplichtend op te leggen aan het echtpaar!
   Is het dan niet even schandalig de rollen om te keren en de geneesheer de handeling verplichtend te doen uitvoeren?

3. Dire à une patiente «en aucun cas je n'envisagerai chez vous une interruption de grossesse, parce que je suis catholique» représente finalement la voie la plus facile; c'est le chemin semé de roses (p. 44).

   Deze weg verzekert misschien wel de gemoedsrust door het omzeilen van de problemen.

Doch de geneesheer die contraceptie, sterilisatie, KID, abortus, zwangerschapsonderbreking na prenatale diagnose en euthanasie weigert, zal als gynecoloog meer doornen dan rozen voelen.

In de publieke sector is de benoeming, tot diensthoofd, van een dergelijk fossiel individu uitgesloten, wat men ook zegge van de «Conscience clause».

In de privésector blijft een groot gedeelte van het cliënteel weg nl. al de potentiële aanvraagsters; de overige, toch trouwe patiënten, worden bewerkt door slogans als «geen medelijden voor de miserie»; «plaatst het leven van het kind hoger dan het leven van de moeder»; «is voor misvormde kinderen».

BESLUIT:

Ieder geneesheer heeft het volstrekte recht zijn persoonlijk geweten te vormen.

Doch, precies op een congres van katholieke geneesheren, de Katholieke Moraal betwijfelen en de orthodox katholieke gynecoloog als Pontius - Pilatus doodverven, veronderstelt een «vrijheid» die de «vrijzinnigen» niet zouden tolereren.

Bibliographie

(1) *Le diagnostic prénatal* dans Cahiers de bioéthique numéro 2, Les Presses de l'Université de Laval, Québec, 1982.
(2) Anderson G. Kerby, *Genetic Engineering*, Zondervan, Grand Rapids-Michigan, 1982.
(3) Janssens J., *Procreatie versus reproductie*, Sint-Lucas Tijdschrift Nr. 4, Brussel, 1977.
(4) Labusse C. et Cornu G., *Droit de la filiation et progrès scientifique*, Economica, Paris, 1982.
(5) Schwartzenberg L. et Viansson — Ponté P., *Changer la mort*, Albin Michel, Paris, 1977.
(6) Simon P.H., *De la vie avant toute chose*, Paris.
(7) *La Médecine face aux nouveaux pouvoirs. Comptes-rendus du 5.ème Congrès de la Fédération Européenne des Associations Médicales Catholiques. Lisbonne-Fatima, 1984.*

Wetenschapsfilosofie in Beweging

Naar een ethische herdefiniëring van de kritische rationaliteit

G. Van Steendam (Ed.)
J.F. Malherbe
P. Vandermeersch
B. Willaert

Uitgave: Acco S.V. Leuven
Prijs: slechts 310 fr.
Te verkrijgen in de boekhandels.

Deze 162 blz. zijn echt voedsel voor onze grijze hersenstof, geschreven op maat van de geïnteresseerde leek, maar vol vragen die ook de vakfilosoof zullen boeien.

Expliciet komt ter sprake op welke manier de hedendaagse wetenschapsfilosofie op een vernieuwde manier de vraag stelt naar de relatie tussen wetenschap, ethiek en religie. Deze vraagsteling wordt niet alleen duidelijk gemaakt vanuit de kritiek op onhoudbare visies over wetenschap maar ook vanuit het ontmaskeren van heel wat karikatuurbeelden over ethiek en religie.

Benjamin Willaert is docent dogmatische theologie aan de K.U.L.
Patrick Vandermeersch is docent ethiek aan de K.U.L.
Jean-François Malherbe is docent wetenschapsfilosofie aan de U.C.L.
Guido Van Steendam is o.a. docent ethiek aan de Katholieke Theologische Hogeschool te Amsterdam en promoveerde op 21 juni 1984 te Leuven tot Doctor in de Godgeleerdheid met de grootste onderscheiding.

Inhoud
Ten geleide:... Oog in oog met een wetenschap die enerzijds bijdraagt tot de groeiende humanisering van natuur en samenleving, maar die anderzijds direkte aanleiding is tot het ontstaan van onmenslijkende en natuurverwoestende krachten, kan nog moeilijk — zonder meer — de idee worden gehandhaafd dat de wetenschap ons kennis van de waarheid brengt en dat deze kennis automatisch bevrijding met zich meebrengt.

Een huis op een moeras
De wetenschapsfilosofie van Karl Popper:
— op zoek naar het geheim van positieve wetenschappen
— Aristoteles: zindelijk redeneren volgens de klassieke logica
— de inductivisten
— Popper: anarchie en logica
... Geen mens is zo creatief dat hij zich elke mogelijke combinatie van standen van zaken zou kunnen voorstellen. Daarenboven is de mens op aarde te weinig tijd gegund om een oneindig werk van zo een lijst (totale verbodenlijst) tot een goed einde te brengen.
— Popper and his enemies.

Goede wetenschap die toch niet waar is
J.F. Malherbe
Een belang van een herstel van de ethische zin
P. Vandermeersch
Friedrich Schleiermacher over geloof, wetenschap en kritiek
G. Van Steendam
De planetenprocessie van Echternach
Over de dwaalbeweging van de planeten
G. Van Steenham
— een ptolemeisch hemelbeeld
— een copernicaans hemelbeeld
De steen die van de toren viel
Een falsificatie van Copernicus

***

In dit werk las ik ergens:(1)
Als conclusie van het werk:
«Bovenstaande wetenschapsvisie confronteert tenslotte iedereen, onderzoeker of leek, met de vraag wat hij van de wetenschap verwacht (want enkel als hij bereid is hierover na te denken kan een mens bewust bepalen welke theorieën hij in dit kader de moeite waard vindt) en de reflexie op deze vraag loopt onvermijdelijk uit op de nog meer fundamentele vraag wat hij van het leven verwacht en welke toekomst hij voor de mens droomt. ... Het onderkennen van maatschappelijke invloeden binnen elke wetenschapsbeoefening betekent niet dat de wetenschap zich kritiekloos en onvoorwaardelijk moet uitleveren aan het maatschappijmodel dat gangbaar is of dat zich op absolute wijze wil opdringen, maar opent precies perspectieven om daar een kritische houding tegenover aan te nemen.

Deze publicatie is voorwaar voedsel voor onze grijze hersenstof, waarop wij bij het beoefenen van ons medisch beroep zo moeten kunnen rekenen.

Gerard Vandenberghe

(1) het feit dat een besluit waar is leert niets over het waarheidsgehalte van de praemissen;

Belgische Geneesherenvereniging Sint-Lucas

(Vereniging zonder winstgevend doel)

Algemeen Voorzitter : Prof. Dr. Lederer
Algemeen Secretariaat : IJzerlaan 19 - 1040 Brussel
Tel. : 735.36.02
P. C. : 000-0321178-11

Het Verbond Sint-Lucas

Voorzitter : Dr. P. Deschepper — Sekretaris : Dr. G. Vandenberghe

---

De Gilden

Geneesherenvereniging Sint-Lucas Aalst, Overhammedreef 16 - 9300 Aalst.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Antwerpen, Bethaniëlei 1 - 2128 Sint-Job-in 't Goor.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Brugge, Koning Albertlaan 2 - 8201 St Michiels.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Brussel, E. Plaskylaan 50 - 1040 Brussel.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Gent, Patijntjesstraat 54 - 9000 Gent.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Limburg, Langveldstraat 13 - 3500 Hasselt.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Mechelen, Nekkerspoel 121 - 2800 Mechelen.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Sint-Niklaas, H. Heymansplein 12 - 2700 St-Niklaas-Waas.
Geneesherenvereniging Sint-Lucas Turnhout, de Mérodelei 176 - 2300 Turnhout.

Medicus Mundi

Algemeen Secretariaat : Sint Lambrechts Woluwelaan 78 - 1200 Brussel
Telefoon : 736.18.31 — P.C.R. 000-0038082-58